

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Meditatie

*Mijn zoon, geef
Mij uw hart...*

Spreuken 23 : 26a

*Ons hart daar
gaat het om.
Zit dat hart in
ons kerkgaan?
In ons bidden?
In ons
onderzoeken
van Gods
Woord? Klopt
dat in ons
godsdienstig
leven?*

Door Salomo heen spreekt hier de Heere tot Zijn schepselen. En wat doet Hij dat op een tere, liefelijke manier. Zoals een vader zijn zoon nog een aantal waardevolle adviezen geeft of een leermeester zijn leerling nog een enkele raadgeving meegeeft, zegt de Heere hier: Mijn zoon! Ja, Hij buigt Zich diep tot ons over. Hij zoekt ons behoud. Het gaat Hem wel terdege om ons heil. Ook al moet er dan terstond aan toegevoegd worden, dat wij door zonde en schuld verloren zonen zijn. Maar ook de vader van de verloren zoon bleef liefhebben, en in liefde verlangen naar en wachten op de terugkomst van zijn zoon... Mijn zoon! Hier spreekt Gods zondaarsliefde in door.

Hier horen we ook het recht dat de Heere op ons heeft en over ons uitoefent. Wij horen, krachtens onze schepping, bij Hem. Aan Hem hebben we alles te danken. Hij heeft ons geschapen en onderhouden. Hij heeft ons verzorgd en gezegend. Dat geeft Hem toch rechten op ons? Vandaar: Mijn zoon...!

Wat is het advies? Geef Mij uw hart. Maar wat wil God daarmee? Welk motief heeft Hij om ons hart te vragen? Ik wijs op drie motieven.

In de eerste plaats vraagt God ons hart, omdat Hij er ons van doordringen wil, dat we Hem met ons hart behoren te dienen. Hij vraagt niet om onze handen en voeten; Hij vraagt niet om onze inspanning en ijver. Hij vraagt om ons hart. Niet omdat onze handen

en voeten en onze inspanning en ijver Hem onverschillig zijn. Maar omdat het hart het voornaamste is. Ons hart is ons levenscentrum. Daar wordt immers bepaald, waar onze voeten heengaan en waarvoor we ons zullen inspannen enz. Ons hart is de plaats, waarin ons eigenlijke bestaan geconcentreerd is. "Daaruit zijn de uitgangen des levens" (Spreuken 4 vers 23). Daarom is een dienen van de Heere zonder ons hart Hem niets waard. Al de offers, die Israël bracht, terwijl hun hart zich verre van de Heere hield, hadden voor God geen waarde. De ijver waarmee Jehu het huis van Achab uitroeide, kon God niet bekoren, omdat hij de Heere niet diende met geheel zijn hart (2 Koningen 10 vers 31). Beseffen we dat? Of zijn we tevreden met wat godsdienst en wat uiterlijk vertoon? Bij velen is dat helaas zo en ze denken dan ook nog, dat ze daarmee God kunnen behagen. Wat een fatale vergissing! Ons hart daar gaat het om. Zit dat hart in ons kerkgaan? In ons bidden? In ons onderzoeken van Gods Woord? Klopt dat in ons godsdienstig leven? Daar gaat het om. God wil, dat we dit goed weten, en niet eerder tevreden zijn voordat we dit mogen beoefenen. Vandaar dat hij zegt: Geef Mij uw hart.

Een tweede motief voor God, om dit zo te zeggen, is: Hij wil ons hart verzorgen en bewaken. Omdat ons hart het centrum van ons bestaan is, waar de beslissingen vallen, is het zo uitermate belangrijk. Er wordt dan ook van alle

kanten op dat hart geloerd. De zonde wil het hebben. De wereld wil er in wonen. Satan wil er zijn heerschappij uitoefenen. En zo verkeert een mens voortdurend in groot gevaar. De zonde omringt hem van alle kanten. Zijn hart is constant bedreigd. De Heere weet dit. Vandaar zijn advies in Spreuken 4 vers 23: Behoeft uw hart boven al wat te bewaren is. Houdt toch de wacht bij uw hart. Beseft de grote gevaren, waar uw hart aan blootgesteld is. En laat die bedreigingen niet toe, uw hart schade te berokkenen. Maar wat moeten we met dit advies, als we in onszelf zo zwak zijn, dat we geen ogenblik tegen die gevaren opgewassen zijn? Kunnen we dat dan doen? Wie kan zijn hart bewaken en behoeden? De Heere kent ook die zwakheid, die onbekwaamheid. Daarom breidt Hij het advies van zopas uit met de woorden van de tekst: Geef Mij uw hart. Kunt u uw hart niet behoeden, laat Mij het dan doen. Laat Mij er voor zorgen. Laat Mij het bewaken. Laat Mij er in wonen. Ziet u wel, dat het Hem werkelijk om ons behoud gaat? Dat Hij wel degelijk uit is op onze zaligheid? Zou Hij anders zo'n liefderijk advies geven?

Een derde motief om dit advies te geven is: de Heere wil ons hart ook vernieuwen. Laat de Schrift eens zeggen, wat voor soort hart we hebben. Staat u dan niet verbaasd als u de Heere hoort zeggen: Geef Mij uw hart? Wat is ons hart? Ons hart is arglistig, ja dodelijk! Jeremia 17 vers 9 zegt het zo. Is

*Hij wil zelfs
hun vuile en
onreine hart
hebben om
er iets moois,
iets goeds,
iets reins, iets
eerbaars van te
maken.*

dat waar? En wil God het dan toch hebben? Wat zegt Christus? Zie Markus 7 vers 21: Uit het hart des mensen komen voort.... en dan noemt de Heiland allerlei gruwelen en boosheden. Die komen allemaal uit ons hart... Is het zo verdorven, zo onrein? En wil God het dan toch hebben? Maar welk motief heeft Hij voor dit advies: Geef Mij uw hart? Hij wil dat vuile, onreine, arglistige hart vernieuwen.... Hij wil er een nieuw hart van maken. Een oprecht hart. Een waarachtig hart. Een hart, waarin de Geest woont. Een rein hart. Een hart waarin Zijn vreze woont. Een tempel zelfs.... Ja, Christus wil er in wonen. Of God dit meent? Hoe durven we het vragen? Natuurlijk meent Hij het. Wel zeker zoekt Hij het behoud van zondaren.

Hij wil zelfs hun vuile en onreine hart hebben om er iets moois, iets goeds, iets reins, iets eerbaars van te maken. Ja, Hij wil er Zelf in wonen. Om die reden zegt Hij: Mijn zoon, geef Mij uw hart! En wat vraagt Hij dan van ons? Dat we ons hart géven. Wanneer moet dat gebeuren? Morgen? Nee, Hij zegt: *heden*. Hoe moet dat gebeuren? Vrijwillig. Niet gedwongen, geforceerd. Moet u dan eerst aan den lijve ondervinden, dat de dienst der zonde hard is en slecht beloont?

Ons probleem is echter, dat we ons hart niet kwijt willen. Zal God er voor zorgen? Zal Hij er in regeren. We zijn liever eigen meester. Of willen we wél? Neigde de Geest ons hart tot dit advies van de Heere? Beseffen we dat dit

echt wel het beste is? Is het onze begeerte ons hart aan Hem toe te vertrouwen? Maar wat is dan de moeite? Dat we niet kunnen? Ach ja, ook dat is waar. Maar als dat de moeite is, weet dan dat de God die hier vraagt, de God is die alles gééft. Hij geeft gewilligheid en bekwaamheid, opdat wij ons hart aan Hem zouden kwijt raken. Hij heeft de hand uitgestoken om het in ontvangst te nemen. Maar ook om in onze zwakheid en ellendigheid Zijn kracht te doen overvloeien, opdat we ons aan Hem zouden overgeven. Daartoe kwam toch de Heilige Geest. En wie het dan heeft mogen doen, wat de Heere in de tekst adviseert te doen, laat hij/zij dan maar de keus hernieuwen. De Heere is het waard, nietwaar?

P. den Butter

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. P. den Butter over Spreuken 23:6a "Mijn zoon, geef Mij uw hart..." Ds. M.C. Tanis schrijft over Jakobus 1:16-18 "Geestelijk welzijn". Ds. J.M.J. Kieviet gaat door met de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ds. P. Roos levert een bijdrage over de aanstaande Nationale Synode van Dordrecht. Ds. P. den Butter schrijft een tweede bijdrage over koning Joahaz. Ds. K. Hoefnagel schrijft verder over Openbaring 20.

Nieuwkoop en Vianen

Ds. A.A. Egas werd zaterdag 6 november 2010 bevestigd tot predikant van de gemeenten van Nieuwkoop en Vianen. Dit is zeer bijzonder voor deze kleine gemeenten. Met name Vianen is heel lang vacant geweest. We wensen beide gemeenten met hun kerkeraden en predikant van harte Gods zegen toe.

Ambtsdragersconferentie

Onze jaarlijkse ambtsdragersconferentie zal D.V. zaterdag 20 november 2010 gehouden worden in een zaal van de Chr. Geref. kerk te Barendrecht, Voordijk 252. Dhr. ir. B.J. van der Vlies, die vele jaren voor de SGP in de Tweede Kamer heeft gezeten, zal een inleiding houden over het onderwerp: "Kerk en staat." Dit is een belangrijk en actueel onderwerp. We hopen weer veel ambts-dragers te ontmoeten. Aanvang 14.00 uur en sluiting 16.30 uur.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 2 december verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 25 november.

AvH

Ambtelijke praktijk

Geestelijk welzijn Jakobus 1: 16- 18

Een predikant is geen werknemer. Hij is een dienaar van het Goddelijke Woord, V.D.M., Verbi Divini Minister. Dat betekent dat hij na 36 uur of 48 uur niet klaar is. Als het goed is, is hij steeds met zijn gemeente verbonden. Als er liefde is zal dit niet nagelaten worden. In woord en daad komt hij tot de gemeente. Levensvoorbeelden worden daarvan gevonden in Gods Woord. Jakobus is er één van. We zijn het tegengekomen in het eerste gedeelte van hoofdstuk 1. In vers 16 blijkt dit weer duidelijk. Dwaalt niet mijn geliefde broeders! (vs. 16). In de wereld is er veel wat werkt en welk een hart heeft men zelf. Welke gedachten kunnen er nog naar boven komen en zelfs uitgesproken worden. En dit heeft gevolgen. Het wordt bemerkt in het denken over de Heere en Zijn handelingen, in het spreken en het leidt zelfs tot dwalen. Vandaar dat de man met een pastoraal hart de gemeente hartelijk aanspreekt.

Niet zo

Met nadruk zegt Jakobus: dwaalt niet! Het is een uitroep van verontrusting omdat die mogelijkheid of zelfs die werkelijkheid reeds aanwezig is. Beïnvloeding van het verkeerde kan leiden tot doorwerking. En dat gebeurt veelal, zo ook vandaag. Wanneer er niet in alle getrouwheid omgegaan wordt met de Heilige Schrift komt men tot dwalen of zelfs tot afdwalen. De band aan Gods Woord, Gods werk en de belijdenisgeschriften met de inwerking van Gods Geest bewaren voor veel en houden bij wat geschreven is. Het evenbeeld van Jezus Christus is er. Er staat geschreven.

Goed spreken

Jakobus heeft ernstig gewaarschuwd. Maar hij laat het daar niet bij. Hij gaat goed van God spreken. Welk een getuigenis laat hij horen. Alle goede gave en alle volmaakte gifte is van boven, van de Vader der lichten afkomende

(vs. 17). Jakobus wil als het ware oog en hart richten op wat van boven komt. Uit de hemel. Waar God woont en troont. Alles daalt van Hem neer. Heel de schepping deelt er in. Bijzonder de mensheid. Tijdens Zijn prediking heeft Jezus gezegd dat Zijn Vader Zijn zon doet opgaan over bozen en goeden en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Alles goeds dus van boven. Dit leidt tot de vraag, die tijdens het contact ook naar voren kan komen: maar hoe zit het dan met het kwade en met alle leed op de wereld en in het persoonlijke leven? Is de Heere de stille toeschouwer? Gaat alles buiten Hem om? Hij is toch niet machteloos? Op deze vragen dient ingegaan te worden en dat kan met de Schrift in de hand. Niets gaat de Heere voorbij. Nimmer is Hij de machteloze. De Heere kan toelaten, maar Hij leidt alles heen tot een Hem verheerlijkend einde. De geschiedenis van Jozef is daar een sprekend voorbeeld van. Jozef heeft tot zijn broers gezegd: Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; doch God heeft dat ten goede gedacht; opdat Hij deed, gelijk het te dezen dage is, om een groot volk in het leven te behouden (Genesis 50:20). Maar kan gezegd worden wat in Jesaja 45:7 staat? "Ik formeer het licht en schep de duisternis, Ik maak de vrede en schep het kwaad; Ik ~~de~~ HEERE, doe al deze dingen."

Wat Calvijn in dit verband schrijft willen we lezen. De Heere is geen Vertegenwoordiger van het kwade. Hij bedient Zich van het kwade om daaruit het goede te doen geboren worden. Met dat oogmerk laat Hij zeer dikwijls de ergste misdadigers hun gang gaan of teistert Hij met vreselijke bezoeken. Maar al kan ons beperkt verstand niet altijd de redenen van al die jammer doorgronden, wij moeten ons troosten met een denkbeeld dat ons in alles kan doen berusten. Al dat schijnbaar kwade geschiedt voor het heil der mensheid (commentaar van Calvijn). Met overtuiging heeft Paulus geschreven dat degenen die God liefhebben alle dingen medewerken ten goede (Rom. 8:28). God de Heere is de grote Gever van goede

gaven en volmaakte giften. Hoe sterk en rijk heeft Guido de Brès het uitgedrukt in zijn belijdenis. Hij spreekt van God als een zeer overvloedige Fontein aller goeden (art. 1 N.G.B.). Dit getuigenis is ontleend aan de Schrift. De eerste bladzijde van het Woord wijst op Gods scheppend geven. Rijk en goed. Het Nieuwe Testament begint met de beschrijving van Gods grote Gave: Jezus Christus, de Zoon van God. Daarin straalt uit de oneindige liefde van God.

Wie is God

Nu geeft Jakobus nader aan dat alles afkomende is van de Vader der lichten. Deze benaming is ontleend aan het Oude Testament. Het Oude Testament is geen afgeschreven boek, maar een boek van betekenis. Het is Goddelijk. We worden gewezen op God de Heere als de soevereine Heerser, regerend over het licht en de duisternis. Hoe rijk wordt in Psalm 136 God als Schepper van de hemellichamen bezongen. De zon, de maan en de sterren. Nu is er bij de hemellichamen verandering en soms zelfs schaduw van omkering. We spreken van zons- en maansverduistering. Maar God de Heere is de Onveranderlijke. De Heere is steeds Dezelfde. Er is geen afwisseling van licht en duisternis. Johannes schrijft: Wij verkondigen u dat God een Licht is en gans geen duisternis is in Hem (1 Joh. 1:5). Daarom moet beleden worden: God de Heere is de Bron van alle goed. In Hem wordt ook geen onrecht gevonden. Hij ziet de persoon niet aan.

Gods eeuwige daad

Na de positieve belijdenis van God de Heere komt Jakobus tot de beschrijving van de machtige, eeuwige daad van God. God de Heere is de Gever van de grootste gave. Bij dat laatste zijn de geadresseerden betrokken. Maar ook Jakobus zelf. Want hij spreekt van 'ons'. Met overtuiging en verwondering schrijft Jakobus: Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen (vs. 18). Men deelt in die grote gave van God. Opvallend

is dat Jakobus nu weer het woord 'baren' gebruikt. Hij deed dit reeds in vers 15. Toen wees dit op het geboorteprocès van de zonde. Hoe ontzettend! Dit is geen zaak waar de ambtelijke dienst aan voorbij mag gaan. Ook mag er niet gemakkelijk overheen gestapt worden en zo ineens naar het genade-procès gegaan worden. Wat heeft het Jezus Christus niet gekost. Wat heeft Hij niet moeten doen om genade te verdienen voor zondaren. Wie gemakkelijk over de zonde heen stapt en niet beseft wat hij God de Heere heeft aangedaan en nog doet kan roemen in Jezus Christus, maar kent geen hartelijke band aan Jezus Christus. En door Hem niet aan God de Heere. Door de arbeid van Christus en het werk van de Heilige Geest in het leven wordt een zondaar gemaakt tot een eersteling van Gods schepping.

Gebeuren op zondag!

De zondag is bijzonder de werkdag van de Heere. De prediking van Gods waarheid wordt als middel door de Heere gebruikt tot levendmaking van zondaren. Wat is het een wonder dat de Heere de ambtelijke dienst wil gebruiken. En Zijn werk blijft niet verborgen. Jakobus schrijft dat men zo gaat behoren tot de eerstelingen van Zijn schepselen. Dit is een oudtestamentisch beeld. Het gebeuren op Pasen en Pinksteren brengt Jakobus voor de aandacht. Gelijk de eerste aren, bewogen in de tempel, wijzen op de volle oogst en de garven op Pinksteren evenzo. Zo komt eenmaal de volle oogst voor Gods troon. Dit wordt getekend in Openbaring 7. In die overtuiging mag er gewerkt worden, gebeden worden en zelfs verwacht worden. Bijzonder vandaag. Het oude leven laat zich gelden, zien en horen, huiveringwekkend en verontrustend. Maar dit mag de geloofsovertuiging zijn: de Heere triomfeert. Op Gods D.day volgt zeker Zijn V.day!

M.C. Tanis

Tijdens Zijn prediking heeft Jezus gezegd dat Zijn Vader Zijn zon doet opgaan over bozen en goeden en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

JOAHAZ - 2

Jeremia 22:10-12

Woord van Jeremia

Dat Joahaz de weg der zonde gekozen heeft wordt ons niet alleen door die korte mededeling in Koningen duidelijk. We vinden dat zelfs breder omschreven in de profetie van Jeremia. Deze profeet is zijn werk begonnen in de dagen van Josia. Hij was het ook, die een klaagzang schreef ter gelegenheid van de plotselinge dood van Josia. Hij heeft ook een aantal dingen gezegd over de opvolgers van Josia, Joahaz, Jojakim, Jojachin en Zedekia. Zodoende vinden we in het boek van deze profeet gegevens die het beeld dat in de boeken Koningen en Kronieken getekend wordt, aanvullen.

In hoofdstuk 22 van zijn boek geeft de profeet ons een soort vorstenspiegel met daarin ook een woord over Joahaz (vs. 8-10). Alleen, deze koning kreeg bij zijn troonsbestijging weliswaar de naam Joahaz, maar de profeet Jeremia noemt hem nog altijd bij zijn oorspronkelijke naam, Sallum. Jeremia vindt de naam Joahaz, waar de naam Jahwe in doorklinkt, te goed voor deze koning. Bovendien, de naam Sallum blijkt in zijn geval een zeer passende te zijn. Hij betekent immers 'wien zal worden vergolden'.

De profetie van Jeremia omtrent Sallum, die gericht is aan het volk, spreekt enerzijds over Josia en anderzijds over Joahaz. Joahaz wordt hier genoemd 'hij die weggegaan is'. Weggegaan in ballingschap in Egypte. Weggegaan nadat hij nog maar zo korte tijd geregeerd had. En het volk wilde hem zo graag als koning hebben. Volgens de publieke opinie stak hij boven zijn oudere broers uit. Maar nu is hij weg en daar is het volk heel bedroefd om.

Trouwens, dit is voor Joahaz uiteraard ook een bittere pil. Mogelijk heeft hij de eerste tijd nog wel gedacht dat de Egyptische koning hem na enige tijd wel weer naar Jeruzalem zou laten terugkeren. Het

was immers nog nooit gebeurd dat een koning uit Juda in ballingschap was gestorven. Manasse bracht ook een deel van zijn leven in ballingschap door, maar hij kwam ook weer terug. Waarom zou zo iets met Joahaz niet kunnen gebeuren? Zo is mogelijk ook de gedachte van het volk geweest. Maar intussen bleef het toch wel erg verdrietig dat Joahaz nu een balling is geworden.

De hoop is echter vals en Jeremia moet ertegen waarschuwen. Men moet niet denken dat Joahaz weer zal terugkomen. Dat zal namelijk niet gebeuren. Zeer duidelijk zegt de profeet dat. Joahaz zal sterven in het land waar hij naar toe gebracht is. Het land van zijn geboorte zal hij niet meer zien. Gods oordeel over hem is definitief. Daar komt geen verandering in. Niemand moet hier het voorbeeld van Manasse noemen. Ja, die kwam wel terug. Maar voordat hij naar Jeruzalem terugkwam was er sprake van een andere terugkomst. Hij kwam namelijk ook terug tot de Heere, Er was bekeering in zijn leven. Hij verliet de weg der zonde en leerde in Gods wegen gaan. De terugkeer tot God was eerst en die werd toen gevolgd door de terugkeer naar Jeruzalem en de troon daar.

Als Joahaz die eerste terugkeer niet kent, dan moet hij ook niet op de terugkeer naar Jeruzalem rekenen. Die komt dan niet. Zeer zeker niet.

Misschien komt hier en daar de vraag op of deze straf niet erg zwaar is. Vergeet echter niet, dat Joahaz een zoon van Josia is. Een zoon van een godvrezende vader, die met alle ijver geprobeerd heeft het volksleven te reformeren. Dat werk van zijn vader zoekt Joahaz nu af te breken. En de roepstem die tot hem gekomen is vanuit de ontijdige dood van Josia heeft op hem geen enkele uitwerking gehad.

Inderdaad, Joahaz is slechts drie maanden koning geweest. Toen al kwam Gods oordeel. In het leven van anderen toont de Heere vaak een veel grotere lankmoedigheid.

Maar daarin is Hij toch vrij? Hij is toch de Pottenbakker en mensen zijn slechts leem. Zal Joahaz kunnen klagen dat hij maar zo weinig genadetijd kreeg? Is een periode van drie maanden niet lang genoeg? Behoren we dan niet al direct, bij de eerste roepstem van de Heere, ons te bekeren? Wie gaf ons het recht om onze bekering uit te stellen en de Heere te laten wachten?

Wenen - maar over wie?

Jeremia moet het volk deze dingen zonder omhaal zeggen en hen dan oproepen niet langer te wenen om Josia, maar te wenen over Joahaz. We herinneren ons dat er grote rouw onder het volk was vanwege de onverwachte dood van Josia. En terecht! Zijn dood was een zeer groot verlies voor iedereen. Een koning die zijn volk voorgaat in de dienst des Heeren en die zo het goede voorbeeld geeft is van onschatbare waarde. Maar nu is hij weg. Laat de mensen daar maar over treuren.

Maar met dat wenen en treuren moeten ze toch ook weer een keer ophouden. Josia is weliswaar gestorven maar dat sterven was voor hem geen verlies. Integendeel, het was enkel winst. Voor hem was waar wat David zei: 'Maar na de dood is 't leven mij bereid, God neemt mij op in Zijne heerlijkheid'. Wie zijn sterven vanuit dit perspectief bekijkt, hoeft niet meer te treuren. Dat is toch altijd weer de troost bij het sterven van mensen die Christus' eigendom geworden zijn. Als zij sterven is dat omdat zij hun taak volbracht hebben en hun strijd hebben gestreden. Zij mogen rusten van alle moeiten. Zij hebben geen last meer van vijanden. Zij hebben ook geen last meer van overgebleven zonden. Van alles zijn ze verlost. Daarom hebben zij alle reden om te zeggen: 'Mijn ziel, loof gij Hem bovenal'.

Dat kon Josia ook zeggen, ook al vindt zijn leven een ontijdig einde. Zijn sterven is voor hem erven. Het is ook een afsterven van de zonde. Een verlost worden van

*De hoop is
echter vals
en Jeremia
moet ertegen
waarschuwen.
Men moet
niet denken
dat Joahaz
weer zal
terugkomen.*

alles wat hem teleurstelde. En teleurstellingen waren er. Zijn volk wilde hij leiden in een weg van reformatie. Maar kwam dat volk echt met hem mee? Of bleef de reformatie steken in de oppervlakte? Wat zag Josia in zijn kinderen? Kwam in hun leven Gods genade openbaar? Als we de Bijbel horen vertellen van deze zonen, waarvan er drie nog op de troon in Jeruzalem gezeten hebben, dan blijkt van ware godsvrucht niets. Dan heeft de opvoeding die Josia hen gegeven heeft en het voorbeeld dat hij hen naliet geen enkele vrucht gedragen. Ja, er waren teleurstellingen in zijn leven, maar aan die teleurstellingen maakte zijn dood ook een eind. Daar werd hij volledig van verlost. Daarom is er reden om maar niet al te zeer te rouwen om zijn dood. 'Weent niet over de dode'.

Als men in Juda wil wenen, laten ze het dan doen over een ander. Over hem die weggevoerd is, zegt Jeremia. Over Joahaz dus. Waarom wenen over hem? Omdat hij onbekeerd is en voortgaat in zijn zonden en zo op weg is naar het eeuwig verderf. Is dat niet erg? Ja, ontzettend is dat. Dat er mensen zijn die onderweg zijn naar hun dood zonder te beseffen dat ze met het sterven voor altijd verloren zullen zijn. Mensen, die zonder God en zonder Christus leven en straks zo zullen sterven. Dat moest ons aangrijpen en ontroeren. Over

zulke mensen zouden we moeten wenen.

Zoiets bedoelt de Heere Jezus ook als Hij op Zijn via dolorosa tot de vrouwen in Jeruzalem zegt: 'Weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen' (Luk. 23:28). Hij voegt er ook nog aan toe waarom ze dit moeten doen. 'Want ziet, er komen dagen in welke men zeggen zal: Zalig zijn de onvruchtbaren en de buiken die niet gebaard hebben en de borsten die niet gezoogd hebben. Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: Valt op ons; en tot de heuvelen: Bedekt ons. Want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?'

Soms is wenen niet anders dan het verspillen van tranen. Maar daarvoor zijn onze tranen toch veel te kostbaar? Wees er zuinig mee en schrei ze als er echt reden voor is. Kunnen we dan met onze tranen iets bereiken? Zit er verdienste in? Nee, we verdienen er niets mee, netzomin als met onze gebeden. Onze tranen en onze gebeden kunnen een ander niet behouden. Maar de Heere wil wel, dat we in het gebed tot Hem gaan om dan, niet op grond van ons bidden, maar wel in de weg van ons gebed, ons te geven wat we van Hem begeren. Zeker als onze tranen bewijzen dat we het met ons bidden oprecht menen. Zijn er ook geen voorbeelden van mensen die

met de nood van hun onbekeerde medemensen tot God vluchtten en die kregen wat ze van de Heere begeerden? Denk bijvoorbeeld aan de moeder van Augustinus, Monica.

Mislukt leven

Het leven van Joahaz is in feite een mislukt leven. Hij had een godvrezende vader. Hij stond bij het volk van Juda in de gunst. Hij werd bij de aanvaarding van het koningschap gezalfd. Hij kreeg toen bovendien een mooie naam. Hoe mooi en goed dit alles ook was, het was te weinig. Hij miste de gunst van God. Die zocht hij ook niet. Hij miste ook de nieuwe naam die iemand ontvangt als hij opnieuw geboren wordt. Hij miste ook de zalving met de Heilige Geest. De dingen waar het wezenlijk op aankomt ontbraken in zijn leven. Dan blijft er maar één conclusie over: Zijn leven is mislukt. Hij heeft zijn doel gemist. En dat terwijl het hem aan eerlijke waar-schuwingen niet heeft ontbroken. Opnieuw blijkt het dat er alleen dan verlossing zal zijn als God Zelf ingrijpt en als Hij harten van mensen verandert. Opnieuw blijkt ook dat geen enkele koning, ook niet al komt hij uit het huis van David voor verlossing kan zorgen. Alles wacht op de komst van de grote Zoon van David, de Heere Jezus Christus.

P. den Butter

*Als we de
Bijbel horen
vertellen van
deze zonen,
waarvan er
drie nog op
de troon in
Jeruzalem
gezet
hebben, dan
blijkt van ware
godsvrucht
niets.*

Kerkelijk actueel

Nationale Synode

Onze Generale Synode nam een besluit tot deelname aan de a.s. Nationale Synode van Dordrecht. Ik wil graag meewerken aan het opscherpen van uw gedachten hierover. Zie het als een meedenken over de vragen van deze tijd, ook als ik anders uitkom dan velen binnen onze kerken. IJzer scherpt men met ijzer. Dat was in mijn studententijd de leus van de studenten in Apeldoorn. Ik wil die lijn dan vasthouden.

Ik wil in mijn bijdrage niet anderen naspreken, maar trachten met een eigen geluid te komen. Ik wil het met u hebben over enkele historische en principiële motie-

ven om het deelnemen aan deze bijeenkomst af te wijzen. Maar ik begrijp dat anderen de gedachte van een dergelijke synode aantrekkelijk vinden. Men erkent ook

dat we hier niet moeten denken aan een werkelijke synode; het is eerder een podium. Verder wordt ook door allen geconstateerd dat er elementen worden gemist in het statement (credotekst) van deze a.s. synode. Maar er staan ook dingen in die aanspreken. Hier ligt mijn insteek in deze discussie. Deze goede dingen moeten we toch aangrijpen? Zoek eerder naar wat verbindt dan naar datgene wat scheidt. Dat lijkt toch een heel

Het is aantrekkelijk om blij te zijn met het goede en niet te letten op hetgeen ontbreekt, maar we zeggen toch ook terecht dat een halve waarheid een hele leugen is.

goed uitgangspunt? Daar wil ik het vooral over hebben.

1. Principiële bezwaren: zoek naar de grootste gemene deler, zo zeggen velen. De samenleving zal nader van ons horen. Is dat de goede benadering? Er is ook een andere. We kunnen ook juist breekpunten zoeken om ons isolement te handhaven. Maar die weg brengt gevaren met zich mee. Hoogmoedig oordelen over anderen ligt dan op de loer. Daarvoor moeten we ons hoeden.

Gods Woord echter volgt de lijn van de grootste gemene deler in heel veel gevallen niet. Paulus spreekt in de Galatenbrief over de Judaïsten. Zij stelden de besnijdenis (5:2; 6:12) weer verplicht. De apostel ziet dit als een poging om de mensen weg te trekken bij het Evangelie. Men komt weer onder de wet. Hij redeneert hier niet vanuit de gedachte dat zij toch ook nog veel gemeenschappelijk hadden. Het gaat ogenschijnlijk om een kleine zaak. Maar hij verbindt daar het "anathema" aan. Ook op een ander terrein trekt hij eerlijke, maar wel harde conclusies (1:9; 2:11). Onze Nederlandse Geloofsbelijdenis haalt in art. 7 de bekende woorden van de apostel Johannes aan in 1 Jo.4:10 en 2 Joh.10. Vooral de laatst genoemde tekst is sterk afmanend: "indien iemand deze leer niet brengt, ontvang hem niet in uw huis". Kanttekeningen: "Dat is: houdt met hem geen broederlijke gemeenschap of nauwe omgang". Matthew Poole: "Such as bring any contrary doctrine, (as #Ga 1:8), ought not to be harboured or countenanced by any encouraging salutation, lest we involve ourselves in the participation of their guilt (1Ti 5:22)". Het gaat om "any contrary doctrine" (een afwijkende stelling) en dan moeten we niet met deze mensen havenen of hen echt ontmoeten. Het gaat Johannes dan om de leer dat Jezus in het vlees gekomen is. Denklijk is deze zaak ook aan de orde als het gaat om deze synode. Ter aanvulling 1 Joh.4:1-3: "Geliefden, gelooft niet iedere geest, maar beproeft de geesten, of zij van God zijn; want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld. Hieraan moet gij den

Geest Gods kennen: iedere geest, die belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is van God; en iedere geest, die niet belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is niet van God; en dit is de geest van den antichrist, van welken gij gehoord hebt, dat hij komen zal, en hij is nu alreeds in de wereld". Naar mijn mening wordt hier een heel andere weg gevolgd dan die welke wij in onze tijd vaak volgen, namelijk dat we het moeten hebben over het goede en over hetgeen verbindt. Zo hebben de apostelen zeker niet gehandeld. Het is aantrekkelijk om blij te zijn met het goede en niet te letten op hetgeen ontbreekt, maar we zeggen toch ook terecht dat een halve waarheid een hele leugen is.

Maar als diezelfde Paulus zegt dat er zijn die Christus onder een dekfel verkondigen (Filip.1:18), wat hij een zaak van blijdschap vindt? Dan moeten we bedenken dat het over iets anders gaat. Deze mensen verkondigden Christus door nijd of twist, namelijk om Paulus daardoor te benadelen.

Gods Woord spreekt in veel meer verbanden ook over deze zaak en ik heb dat allemaal niet geheel in beeld. Maar hoe moest ook de Heere Jezus Zich niet tweemaal stellen tegen de Farizeeën en de Joden in het algemeen die weigerden Zijn zending te erkennen. Maar, zo zult u vragen, doet men dat dan in nieuwe Dordtsche kringen? Gaat u dan zelf eens na. We hebben een heel erg bekend belijdenisgeschrift, namelijk het Apostolicum. Simpler en eenvoudiger dat het credo van "Dordrecht II". Zelfs de Rooms- Katholieke kerk erkent de Twaalf artikelen. In dat licht was het nu een echt aansluiten bij de geschiedenis geweest, als men heel gewoon deze artikelen had overgenomen. Hiermee te maken kan hebben dat men actueel wilde belijden, maar bij vergelijking kunt u niet zeggen dat deze moderne vertolking duidelijker is; deze is wel meer aangepast bij het apostolaatsdenken, dat onze eeuw kenmerkt. De deelnemers aan deze a.s. kerkvergadering willen ongetwijfeld belijden in gemeenschap met de kerk van alle tijden.

Maar dan moeten we opmerken en vragen waarom enkele wezenlijke zaken niet ter sprake komen, zoals de maagdelijke geboorte, de uitdrukkelijke vermelding van Jezus als God uit God en Licht uit Licht, alsook de hemelvaart. De gedachte van de algemene verzoeining ontbreekt niet. Wie namen als van Ritschl enz. kent, ziet dan wel rood licht opflitsen dat ons wil waarschuwen. Een synode zonder pretenties? Oordeelt u dan zelf: "De vreugde van dit evangelie bindt ons samen, wij horen bij elkaar en zijn aan elkaar gegeven in het ene lichaam van Christus, zijn kerk. Het doet ons pijn dat die eenheid in Christus onder ons zo gebroken is, onzichtbaar haast". De genoemde RK kerk doet nu nog niet mee om anderen daardoor niet af te schrikken, zo lees ik ergens!

2. Historische bezwaren: De opstelling van dit plan lijkt mooi. Men wil in dezelfde lijn gaan als de Synode 1618/1619. Dat blijkt uit veel. Men noemt het plan "een startschot voor de organisatie van een tweede nationale synode van nederland". Maar ieder beseft dat de Synode 1618 een totaal ander gezelschap was. De afbeelding is bekend dat de Remonstranten als geciteerden (gedagvaard!) werden opgeroepen. Hier zitten de Remonstranten inmiddels aan de moderamentafel en in de bankjes. Het is namelijk ook misleidend dat men de bedoelde afbeelding rustig toont als een soort logo. Derde probleem: waarom noemt men nu deze vergadering "synode", terwijl dat helemaal niet zo is. Vierde: Waarom juist in Dordt? Alles wijst erop, dat men de indruk wil wekken dat we het toch nog goed samen eens zijn. Ik heb dan bij de naam van de eigenlijke initiatiefnemer de gedachte op de achtergrond, dat zijn stem beslissend is geweest voor het opgaan van de NHK in de PKN. Daardoor is er een smartelijk conflict uitgebroken tussen broeders van hetzelfde huis en dat duurt tot op de huidige dag toe. Hier lopen helaas al te duidelijke verbanden. Ik gebruikte het woord misleidend voor de identificatie met Dordt; ik kan ook sprekend van een verwar-

rende gang van zaken. Maar ook in het laatste geval moet men juist nog beter en onderscheiden en waakzamer zijn tegen een verkeerd beeld, dat geschetst wordt. Komt de dwaling niet veel vaker tot ons onder het gewaad van de waarheid?

Er is nog een historisch bezwaar van een geheel andere orde. Een cluster bezwaren die dan ontleend zijn aan de geschiedenis van onze eigen kerken. Op dit punt zien we dat de geschiedenis leerzaam is en ter harte moet worden genomen. Ik denk namelijk aan de dagen van de ICCC, een organisatie van Bijbelgetrouwe kerken, die steevast op de agenda van onze synodale vergaderingen vermeld stond. Hieraan zijn vooral de namen verbonden van Prof. van der Schuit en Dr. J.C. Maris. De regenvoeter van deze groepering vormde de Wereldraad van kerken, die ook nu nog bestaat. De regentellingen lagen heel scherp. Onze synoden had oog voor de breuklijn die er liep tussen de beide organisaties. In dat opzicht is er dan heel veel veranderd. Op dit terrein zien we duidelijk dat er zich binnen onze kerken een ontwikkeling heeft voorgedaan. Hiermee parallel loopt een andere zaak, die ter synode diende, namelijk onze verhouding tot de Vrijgemaakte Gereformeerde kerken. In mijn vroege jeugd waren er al gesprekken met deze kerken. Onze kerken hebben er misschien wel veertig jaar over gedaan om de weg naar de GKV te vinden. Ik bedoel te zeggen dat er tijden zijn

geweest dat er slechts een kloof gaapte. Maar dat maakt juist velen in onze kerken zo ongerust dat er van de toenmalige schroom en aarzeling en zelfs afwijzing nu niets meer over is. We vliegen elkaar nu op veel plaatsen in de armen en het woord klonk ter synode dat we doorgaan, maar “van den beginne” is dat dan alzo niet geweest. Deze mentaliteitswijziging baart zorgen en doet de conclusie trekken dat wij als kerken het spoor bijster zijn. En als dan de krant iets doet, wat beter niet gedaan had kunnen zijn, namelijk de vermelding dat er slechts twee stemmen waren die tegen het voorstel waren, dan worden de vraagtekens vele malen groter. Ik hoop dat mijn argumenten op hun waarde beoordeeld worden en niet vanuit een afdoen van de zaak alsof er toch van ons blad niets anders verwacht kon worden dan deze visie. Maar het worde beschouwd als een eerlijke bijdrage aan de discussie. En als het geluid van mensen die nog een glimp van Jozua” hebben meegekregen. Wij moeten dan alle begrip hebben voor hen die dat niet hebben en zodoende hun afwegingen anders maken. Maar zowel de Schrift alsook de geschiedenis bevatten lessen die niet zonder schade verwaarloosd kunnen worden. Ik hoor het bezwaar van iemand die er juist moeite mee zou hebben als we ons afzijdig zouden houden. Dat zou dan een gemiste kans zijn. Maar ik stel daartegenover dat er naast deze vergadering, ook een andere bond bezig

is te groeien, namelijk die van de eigenlijke Gereformeerde gezindte. Zo is er indertijd een adres aan de overheid geweest inzake het onderwerp “homoseksualiteit”, uitgaande van kerken ter rechterzijde van onze kerken. We waren er toen als kerken niet bij, maar ook een zodanig getuigenis kan dan toch blijk geven van een meeworstelen met de noden van deze tijd. Verder heb ik nog vers de column van ds. Beens in het RD van (9 november j.l.) in gedachten, die enkele vraagtekens plaatste bij de dwangmatige neiging om overal getuigend bij aanwezig te willen zijn. “De vraag komt onweerstaanbaar op naar het rendement van dat alles. Soms wil de indruk niet van je wijken dat evangeliseren –getuigen heet het vandaag– een doel op zichzelf wordt, een activiteit die elke zichzelf respecterende christelijke gemeente zich oplegt. Want dat kan het worden. Vroeg of laat slaat dan de vermoeidheid toe. En de gemeenten zijn, naar mijn indruk, zachtjesaan een beetje murw... Misschien zijn we met z’n allen toe aan nieuwe bescheidenheid. Het zou kunnen zijn dat we ons kruut verschoten hebben met allerlei acties, soms heel grootscheeps aangepakt met ronkende slogans. Die tijd is echt voorbij”. Tenslotte: in Dordt heeft men niet alleen de leer voluit beleden, maar ook de dwalingen verworpen. Hoe zal de verwerping der dwalingen er anno 2010 uitzien?

P. Roos

*Ik denk
namelijk aan
de dagen van
de ICCC, een
organisatie
van
Bijbelgetrouwe
kerken, die
steevast op de
agenda van
onze synodale
vergaderingen
vermeld
stond. Hieraan
zijn vooral
de namen
verbonden van
Prof. van der
Schuit en
Dr. J.C. Maris.*

Vragenrubriek

Openbaring 20 (2)

Wij hebben de vorige keer vastgesteld dat we onder dat gebonden zijn van de duivel de tijd hebben te verstaan van Christus kerkvergaderend en kerkbewarend werk. De duivel heeft de opstanding van de Heere Jezus niet kunnen verhinderen. Hij heeft het niet kunnen tegenhouden toen er dui-

zenden op en na de Pinksterdag tot geloof kwamen. De bekering van Saulus was een machtig werk van Christus, waarbij satan machteloos moest toezien. De groei van de christelijke kerk wereldwijd, de gang van Gods Woord naar alle oorden en in vele harten, en ga zo maar door, hij moest het

tandenknarsend aanzien. Christus regeert met Zijn Kerk, duizend jaren lang.

Ja, Zijn Koninkrijk zal zelfs geen einde hebben. Als de duivel aan het einde der tijden voor een kleine tijd ontbonden zal worden, betekent dat niet dat deze bewegingsruimte het Koninkrijk van

*Maar terwijl
zijn eigen kop
vermorzeld is,
komt hij zelf
niet verder
dan het
vermorzelen
van de hielen
van de kerk.*

God op verlies zal komen te staan. Christus blijft de Koning en de duivel de grote verliezer. Zijn kop is en blijft vermorzeld. Satan kan niet tegen zijn verlies. Dat blijkt uit zijn woeden tegen Gods kerk. Al heeft hij de komst en de groei en het bestaan van Gods Kerk niet kunnen verhinderen, toch gaat hij rond als een briesende leeuw, uit woede over zijn grote nederlaag. Maar terwijl zijn eigen kop vermorzeld is, komt hij zelf niet verder dan het vermorzelen van de hielen van de kerk. Houdt Christus Zijne Kerk in stand, dan mag de hel vrij woeden! Dat de duivel straks meer ruimte krijgt, is dus niet aan zijn eigen macht te danken. Hij kan niet uit zijn gevangenschap breken. Maar de deur van de gevangenis zal door Christus geopend worden, zij het voor een kleine tijd. Christus bepaalt naar Gods Raad het wereldgebeuren, ook in het laatst der dagen, als alles naar een einde gaat, tot een climax klimt, en de Kerk een grote verdrukking moet ondergaan. Ook dan geldt het dat Christus' troon onwankelbaar vast staat en dus ook Zijn lichaam, de Kerk.

Al zal het niet meevallen om de tijd van verdrukking en vervolging te moeten meemaken. De Kerk komt wel in het isolement terecht, al heeft zij altijd al alleen gestaan en heeft de Kerk in alle tijden en op alle plaatsen te lijden gehad van de mensenmoeder, de grote verklager, de vijand van God en Zijn volk. En toch kan de Kerk getroost wezen. Want ook dan houdt Christus de teugels in handen. Zo zeker als de duivel naar de hel gaat, zo zeker wordt Gods volk zalig. Hij bewaart bij de verkregen verlossing. Bovendien mag Gods kind zich getroost weten dat hem in de moeilijkste tijden van verdrukking en vervolging, niets vreemds overkomt. Het is hem voorzeggd door Jezus Zelf, Matth. 24:25. En Hij voegde er aan toe: Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog, en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is, Lukas 21:28. En die verlossing zal ook bestaan in een binding van satan, maar dan voor eeuwig opsluiting

en pijniging, vers 10. Natuurlijk kan de vraag opkomen, waarom de duivel kort voor het einde, de wederkomst van de Heere Jezus, een ogenblik losgelaten wordt. Met de beantwoording van die vraag wachten we echter nog even. We volgen Openbaring 20 vers voor vers. En nu we de verzen 1 tot en met 3 hebben besproken, gaan we naar de verzen 4 tot en met 6. We moeten immers nog vast stellen of er inderdaad sprake is van een zogenaamde eerste opname der gelovigen, zoals we de vorige keer hoorden. Spreekt het nu voor ons liggende gedeelte daar wellicht van? We zullen zien! Het is in ieder geval duidelijk dat er opnieuw iets van die periode van duizend jaren wordt gezegd. Hoe staat het met de Kerk in die tijd? Daar krijgen we een antwoord op. En tevens worden we van het lot der goddelozen op de hoogte gebracht. We krijgen als het ware een blik te zien in de hemel en in de hel. Eerst de hemel. Kijk, daar zitten de door Christus vrijgekochten en door Zijn dierbaar bloed gereinigden en ze zitten op tronen! Christus heeft de heerschappij in handen, maar de Zijnen heersen ook, die duizend jaren van Christus' kerkvergaderend werk. Zij zitten dan wel op tronen, maar nog niet als Christus. De Heere Jezus verkeert ook naar Zijn menselijke natuur in de hemel, met lichaam en ziel. Dat kunnen we niet zeggen van allen die met Hem op tronen zitten. We lezen in deze pericop dat Johannes hun zielen zag. Hun lichaam is op aarde achter gebleven. Er zijn er bij die onthoofd zijn om het getuigenis van Jezus, en vanwege het Woord Gods dat zij aanhingen en liefhadden. Zij zijn niet van degenen die het beest hebben aanbeden en gevolgd. Zij hebben in hun leven juist de Heere leren volgen en dienen. Nu hebben zij hun genadeloon verkregen. In het lichaam van de grote Koning, Jezus Christus, zien zij duidelijk de sporen en bewijzen van Zijn bitter lijden en sterven, waardoor Hij hen een plaats in de hemel bij God heeft verworven. De gerechtigheid die Christus verwierf schonk Hij hen, zodat zij ook als koningen

heersen, ook al in de tijd voor het einde van hemel en aarde. Wat een troost in het hart van rouwdragenden, die evenwel niet zonder hoop zijn. Zij zijn er nog! Zij leven! Hun lichaam is in het graf, of misschien al geheel en al verteerd! Maar zij heersen als koningen! Die heerlijkheid wordt in vers 5 "de eerste opstanding" genoemd. Het leven waarin zij mogen delen is hier op aarde begonnen, toen de Heere in hun leven kwam en hen wederbaarde tot een nieuw schepsel. Ze zijn opgestaan uit de geestelijke dood. Dit wordt de eerste opstanding genoemd, omdat straks ook hun lichamen nog zullen opstaan uit het stof.

Hier is het leven nog een gestadige dood, een langzaam opschuiven naar het graf, maar door de kracht van Christus zal ook de dood, de laatste vijand teniet gedaan worden.

Niettemin zijn zij ook nu reeds zalig! Ze zijn van het lichaam der zonde ontbonden, om nu met Christus te zijn; wat kon Paulus daarnaar verlangen!

Er wordt dus niet gesproken van een duizendjarig vrederijk op aarde. Wie de getekende situatie van vers 4 naar de aarde verplaatst, heeft daar geen enkele grond voor. Evenmin spreekt dit gedeelte van Gods Woord over een bekering van het volk Israel. Daar komen we overigens nog op terug. Maar hier wordt gesproken van die ene kerk van jood en heiden, die reeds zalig is en zalig zal worden, volkomen en eeuwig, naar lichaam en ziel.

Kennen we de eerste opstanding? Zien we dat het de dag der zaligheid is, de tijd van Christus' zegetocht door de wereld, waardoor die geestelijke opstanding ook mogelijk is, zelfs voor de grootste der zondaren?

Tenslotte wordt ons een blik in de hel geboden. Kunnen we nu van hen die op tronen zitten zeggen dat zij zijn opgestaan en leven, dat kunnen we van verlorenen niet zeggen. Zij verkeren niet in Gods gunstrijke gemeenschap, maar zijn van Hem verlaten. Dat is de dood, in een woord! "Zij werden niet weder levend", lezen we. Ze zijn in de greep van de dood, in

tegenstelling tot hen die ook stierven en nochtans leven! Ja, straks zal de tweede dood volgen, als ook hun lichamen met hun zielen zullen worden verenigd! Op die dag komen allen voor de grote, witte troon en vindt de grote en definitieve scheiding plaats. In het

openbaar zal een ieder die geleefd heeft duidelijk worden dat er een eeuwig wel en een eeuwig wee is. Duidelijk zal worden dat God Zijn kerk heeft verlost om Christus wil en om het eeuwig welbehagen. Even duidelijk zal het zijn dat anderen naar recht verloren gaan,

om eigen schuld. Aangrijpend, nietwaar? Ik moet heel veel aan die dag denken. Aan welke kant zullen we staan? Aan welke kant staan we nu?

K. Hoefnagel

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier [40]

'Over de voldoening door Christus'. Dat zouden we wel als titel kunnen plaatsen boven het gedeelte van het formulier dat we nu bespreken. Of: 'Over de gehoorzaamheid van Christus'. Het hart van Olevianus, de opsteller van het formulier, is er vol van. Hij heeft zich moeten inhouden, denk ik. Het moet kort en bondig. Want hij schrijft geen leerboek nu, en hij houdt geen preek. Het is een formulier dat hij aan het schrijven is. Het moet allemaal gezegd worden in niet al te veel woorden. Maar bij dit thema aangekomen, weidt hij toch uit. Hij kan kennelijk niet anders. Zijn hart is vol gestroomd. En uit de overvloed des harten spreekt de mond [Matth. 12: 34]. Het is zoals een bron zich uitstort op de velden. En dat alles begint met zijn verwijzing naar de toorn van God. In het vorige artikel hebben we daar over nagedacht. "Eerstelijk dat wij ganselijk in onze harten vertrouwen dat onze Heere Jezus Christus (...) de toorn Gods onder welke wij hadden moeten verzinken (...) voor ons gedragen heeft..." Het gaat niet over Gods toorn op zichzelf beschouwd, maar over die toorn zoals ze gedragen is, overgenomen door de Heere Jezus Christus, de Borg en Zaligmaker van Zijn Kerk. "Onze Heere Jezus Christus", aldus Olevianus. "Wij vertrouwen ganselijk in onze harten..." Hij heeft de toorn gedragen, opdat Zijn Kerk van die geduchte toorn van God zou worden ontheven. Zo heeft Hij alle dingen gedaan die bij God te doen waren. Olevianus voegt eraan toe: "voor ons". Hij de toorn, wij de zegen. Hij de dood, wij het leven. Dat is de wondervolle inhoud van

het gedenken aan de tafel van het heilig sacrament.

De Wet vervuld

Nu lezen we verder in het formulier: "... en alle gehoorzaamheid en gerechtigheid der goddelijke Wet voor ons vervuld heeft." Hier moeten we eens even bij stilstaan. De Heere Jezus heeft dus ter vervulling van Zijn opdracht om Borg te zijn twee dingen gedaan. Gods Kerk belijdt: 1) Hij heeft de toorn van God vanwege de zonde gedragen, volkomen voor ons gedragen, en 2) Hij heeft in gehoorzaamheid de Wet van God vervuld, volkomen voor ons vervuld. Twee dingen dus: de toorn van God gedragen en de Wet van God vervuld. In de gereformeerde theologie worden deze twee belangrijke taken van de Heere Jezus onderscheiden. Ze krijgen ieder een aparte aanduiding, en wel: de *lijdelijke* (of *passieve*) *gehoorzaamheid* en de *dadelijke* (of de *actieve*) *gehoorzaamheid* van Christus. In 1927 schreef ds. J. Jongeleen (toen te Hilversum) zijn Lesboek over de Gereformeerde Geloofsleer, bedoeld voor de catechisaties. In het hoofdstukje over de Middelaar des Verbonds schreef hij: "Christus heeft als Priester een volmaakte gehoorzaamheid aan Gods wil gebracht, die wij onderscheiden: a) in *lijdelijke gehoorzaamheid*, waarin de Middelaar de straf heeft gedragen; b) in *dadelijke gehoorzaamheid*, waardoor de Middelaar al de geboden der Wet volmaakt heeft volbracht. In die weg heeft Christus het recht van het werkverbond vervuld en kan Hij volkomen zalig maken, die door Hem tot God gaan."

Deze onderscheiding heeft ds.

Jongeleen niet uit zijn eigen voorstelling geput. Ze was al eeuwen gebruikelijk in de gereformeerde geloofsleer. De Heere Jezus heeft, toen Hij op aarde was, op twee manieren aan de wil van God voldaan, enerzijds passief, anderzijds actief. Enerzijds door gewillig de toorn van God te dragen. Anderzijds door daadwerkelijk de geboden van Gods Wet te volbrengen. Dat was ook nodig om de mens te verlossen. Zo moest voldoening gedaan worden aan het geschonden recht van God. In zijn bekende boek *De Redelijke Godsdienst* spreekt Wilhelmus à Brakel daar ook over. In het exemplaar dat ik bezit (de 11e druk uit 1730) lees ik op pag. 379 van het eerste deel: "... soo sullen wy toonen dat voldoeninge absoluut noodig is. Dewyle de mensche door de sonde sig niet alleen gebragt heeft onder schult, toorne ende straffe, maer ook door het niet volbrengen van de Wet ende overtredinge van deselve het regt tot het eeuwige leven verloren heeft, soo mochte hij door het voldoen door het dragen der straffe alleen verlost worden van de straffe, maar hy en krygt daer door geen recht tot het eeuwige leven, dewyle dat alleen beloofd is op volkomen volbrengen van de Wet; daerom is by het dragen van de straffe ook volkomene heyligheyt ende volbrenginge van de Wet van nooden. De nootsakelijckheyt van dese sullen wy yeder op sig selven toonen..." Er moet nogal wat gebeuren wil de mens, die zich van de Heere heeft afgekeerd, weer tot Hem genomen kan worden. Dan moet de toorn van God van Hem zijn afgenomen, maar dan moet ook zijn nalatigheid in het volbrengen van Gods heilige Wet zijn teniet gedaan. Een dubbele compensatie is nodig. De één met het oog op de rechtvaardigmaking van de schuldige mens,

Er moet nogal wat gebeuren wil de mens, die zich van de Heere heeft afgekeerd, weer tot Hem genomen kan worden.

De Heere Jezus heeft, toen Hij op aarde was, op twee manieren aan de wil van God voldaan, enerzijds passief, anderzijds actief.

die Gods toorn en straf heeft verdiend. De ander met het oog op de heiligmaking van de onheilige mens, die bij de heilige God niet verkeren kan.

Deze mens die na zijn diepe val schuldig en strafwaardig is, moet met God verzoend worden. Deze verzoening, zo leert ons de heilige Schrift, is alleen maar mogelijk door voldoening, door een plaats-bekledende voldoening. Herstel van de verhouding met God de Schepper, heling van de breuk die geslagen is tussen God en mens, is zonder deze voldoening onmogelijk. Met andere woorden: er moet betaald worden.

En nu luidt de boodschap van het Evangelie: "Er is betaald!" De Heere had de mens geen onrecht gedaan als Hij het hele menselijke geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten. Immers alle mensen hebben in Adam gezondigd en hebben de eeuwige dood verdiend. Maar nu is hierin de liefde van God geopenbaard dat Hij Zijn eniggeboren Zoon in de wereld heeft gezonden. Opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren zal gaan, maar het eeuwige leven hebbe. Waarin wij schuldig stonden en waarin wij nalatig waren, heeft Christus volkomen gedaan. Hij heeft voor voldoening gezorgd door deze twee dingen te doen: Hij heeft de straf, door de Heere aan het doen van de zonde verbonden, gedragen, en Hij heeft de eis van Gods Wet volkomen vervuld. Hij toonde Zich de Borg in lijdelijke en daadwerkelijke gehoorzaamheid.

Volkomen

Niet alleen dus "de toorn van God gedragen", maar ook "de gehoorzaamheid en gerechtigheid der goddelijke Wet vervuld", aldus ons formulier. De gehoorzaamheid door de Heere Jezus was volkomen. Het was in de eeuwigheid Zijn toezegging aan de Vader: "Zie, Ik kom om Uw wil te doen. Uw Wet is in Mijn binnenste." Met andere woorden: "Uw wil, o Mijn Vader, is voor Mij Wet! Ik zal haar volkomen uitvoeren." En zo vond het in de dagen van Zijn vlees ook plaats. Hij getuigde ervan: "Mijn spij is dat Ik doe de wil

Desgenen die Mij gezonden heeft en Zijn werk volbrengt" [Joh. 4: 34]. Op Zijn vraag: "Wie van u overtuigt Mij van zonde?" kwam geen enkel rechtsgeldig weerwoord.

Laten we er op letten dat de Heere Jezus, ook in Zijn daadwerkelijke gehoorzaamheid aan Gods Wet, de Borg van Zijn Kerk was. Ook daarin ging Hij staan op haar plaats. Wat zij had moeten verrichten, maar waarin zij volkomen faalde, deed Hij volmaakt. Heel het werk van de Heere Jezus op aarde is een vervulling van Gods Wet en een voldoening aan Zijn eis. Niet alleen in Zijn lijden en sterven dus, maar vanaf Zijn ontvanging en geboorte tot aan Zijn begraving en opstanding. Als profeet, priester en koning, in Zijn woorden en in Zijn werken, tot in Zijn zwijgen en Zijn wenen toe, altijd volbracht Hij de wil van Zijn Vader. Daarvan legt Hij ook getuigenis af aan het einde van Zijn aardse leven: "Vader, Ik heb U verheerlijkt op de aarde. Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen" [Joh. 17: 4]. Zijn hele leven was een volkomen gehoorzaamheid, een volmaakte offerande, een welriekende reuk. "De wil van God was één, en één was ook de gehoorzaamheid, waarmede Christus Zich daaraan onderwierp, en één was de gerechtigheid, welke Hij daarin volbracht" [dr. H. Bavinck].

Zo'n Zaligmaker en Borg heeft nu Gods Kerk. Die in lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid Zijn belofte aan de Vader gestand deed. Zonder één enkele uitzondering. Zonder één enkel moment van zwakheid of tegenstand. Geheel en volkomen ging Hij de weg die Hij zou gaan.

Dat te gedenken aan de tafel van brood en wijn is voor Gods kinderen tot kostbare vertroosting.

Noodzaak

Aan het slot van zijn hoofdstuk 'Van de Nootsakelykheyt der Voldoeninge door de Borge Jesus Christus' schrijft Wilhelmus à Brakel enige woorden van toepassing. Hij wijst op de eis om volkomen voor de Heere te leven. Dat zijn wij immers aan onze Schepper verplicht. Maar dat is een onbegonnen werk. Daar komen Gods kinderen wel achter. Ja, het is het ambt van de Heilige Geest dat Hij "vertoont aan deselve hare vuylheyt aen alle kanten..." Zo maakt Hij plaats voor het besef van de noodzaak van de Borg. Ik citeer hieronder de laatste woorden uit dat hoofdstuk. Ik schijf het maar over zoals ik het in dat oude boek aantref.

"Wat dunkt u nu? Weet gy daer naet toe? Begint het eens en examineert maer een dag u doen en laten hier aen, en doet u uytterste best, en siet eens of ghy het soo kondt nakomen. Gewisselijk gy sult bevinden dat gy niet een trapje daer na toe kondt komen, maar dat het u onmogelijk is het eerste begin van leven te verkrijgen, en dat al u doen en laten niet en deugt. Blyft nu hier wat op staen, tot dat gy in desen moedeloos bij u selven wort, en u soo geheel als een ontbloote, als een onmachtige, als een radeloose gevoelt. En siet verder, schoon gy al iets toenaemt, dat doch niet sal zijn op die geestelyke wyse, dat sulks voor Godt niet en kan bestaen, ende Godt niet en kan bewegen om u aen te sien, ende u zaligh te maken. Daer legt gy dan in uwe elende radeloos. Gy kondt aen Gods rechtveerdigheyt niet voldoen door het dragen van de straffen, gy kondt ook de heyligheyt niet verkrygen. Och waert gy recht

Stichting steun
Messias
belijdende
Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:
Ds. G. Bouw
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de
evangelieverkondiging
door Messiasbelijdende
Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diapresentatie op uw gemeentevergadering
of verenigingsavond

ontbloot ende verlegen! Dan was er hope tot uwe behoudnisse. Niet omdat gy verlegen zyt, maer om dat er een Borge is voor alle verlegene, namentlyk Jesus Christus, wiens stemme is: Komt herwaerts tot my alle die vermoeyt en belast zyt, ende ik sal u ruste geven. Ik roepe u toe, verlegene, radeloose, ontbloote, verschrikte, daer is een Saligmaker. Die Saligmaker is onbekent voor de nature der Heydenen, al weten se dat er een Godt is. Sy kennen nochtans niet dat er een Saligmaker ende Borge is. Maar onder ons wort de Saligmaker verkondigt. De Borge roept u, nodight u, belooft dat hy u sal zaligh maken indien gij tot hem komt. Wel aen dan, verblydt u over dat geluk, treedt uyt u selven, gaet tot hem, neemt hem door den geloove en wort behouden."

J.M.J. Kieviet

Persbericht

26 november informatie-avond op de TUA

Vanaf 19.00 uur vindt op 26 november de jaarlijkse open avond plaats. Professor Baars zal een minicollege geven. Hoogleraren en studenten vertellen over de opleiding en over het studentenleven. Er is hierbij volop gelegenheid om vragen te stellen, en om de gebouwen te bekijken.

Iedereen hartelijk welkom op Wilhelminapark 4 in Apeldoorn!

"Ach, gij lacht nog enkel? Gij meent, het is nog tijd genoeg? Gij hebt nog zogenaamde verzadiging aan de goederen der wereld en des vleses? Bid God toch vurig, dat Hij u eens van rijk arm, en van zogenaamd gelukkig ongelukkig moge maken; om eens geen plaats meer te kunnen vinden voor het hol van uw voet, voor en aleer gij weet, dat God uw algenoegzaam deel zij.

G. Wisse,
De droefheid naar God

ReVOKE

www.revoked.nl
info@revoked.nl
0184-642253

De vereniging streeft onder meer naar:

- het bevorderen van contacten tussen ongewild kinderloze echtparen
- het steun verlenen aan deze doelgroep
- het geven van voorlichting
- ethische aspecten belichten op behandelmethoden voor onvruchtbaarheid

Reformatische Vereniging van Ongewild Kinderloze Echtparen

Winterhulp onpersoonlijk?

Voor Nina voelt het alsof u familie bent!
 Kijk maar op www.winterhulp.nl

ING 35 35 181 (Nijkerk) o.v.v. Winterhulp

Op Zijn Woord

"Iedere Rus een eigen Bijbel? Niet realistisch!"

Op Zijn Woord én met ondersteuning van Friedensstimme werken tientallen evangelisten in de voormalige Sovjet-Unie. Friedensstimme wil graag meer mensen het Evangelie laten horen. U kunt daarbij helpen. Door gebed en door gaven. Op Zijn Woord! Uw bijdrage is welkom op: GIRO 41 32 334.

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | T 0182 - 538 544 | www.friedensstimme.nl

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66
t.n.v. Stichting China
Postbus 1150
3900 BD Veenendaal

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 12,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 10 dollar per jaar.
Advertenties € 0,35 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Bijbels in China Broodnodig

Hoe kunt u helpen?

Voor € 10,-

geeft u 2 Chinese
kinderbijbels

Voor € 17,50

geeft u 5 Bijbels in talen
van etnische minderheden

Voor € 25,-

ondersteunt u een evangelist
om de Bijbel uit te leggen

Postbank 31.555.32 o.v.v. Bijbels / kinderbijbels
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse | www.bonisa.nl
0252 - 41 82 69

Kinderbijbels. Bijbels in de talen van etnische
minderheden. Met nadruk vragen de bewoners
van de bergdorpen erom.

**Steunt u het werk van Bonisa financieel,
zodat Bijbels en kinderbijbels uitgedeeld
kunnen worden?**

- Vraag vrijblijvend ons kwartaalblad aan.
- Neem contact met ons op voor een presentatie
over de zendingsprojecten in China

**Help mee
en betaal een Bijbel
voor Chinezen**

Bonisa
ZENDING